

ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΚΡΗΤΟ-ΜΥΚΗΝΑΪΚΩΝ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΩΝ

Έργα του ζωγράφου Τζώρτζη Αγγελίνη (1920 - 1980)

ΔΩΡΕΑ: Πία Χατζηνίκου – Αγγελίνη

ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ – ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ:

Δρ. Μιχαήλ Δουλγερίδης • Εθνική Πινακοθήκη • Μουσείο Αλέξανδρου Σούτζου

Τ Ζ Ω Ρ Τ Ζ Η Σ Α Γ Γ Ε Λ Ι Ν Η Σ

Ο Τζώρτζης Αγγελίνης γεννήθηκε το 1920 στη Ζάκυνθο, όπου πέρασε τα παιδικά και μαθητικά του χρόνια. Η εποποιία του Σαράντα, η κατοχή με τα φοβερά δεινά της και η αντίσταση άσκησαν βαθειά επίδραση στην ψυχή και στο χαρακτήρα του. Η συγκίνηση που αισθάνθηκε διαβάζοντας ένα βιβλίο για τη ζωή και το έργο του μεγάλου ζωγράφου Van Gogh στάθηκε η αφορμή να διαφανεί το καλλιτεχνικό του ταλέντο.

Σπούδασε τρία χρόνια σε ελεύθερα εργαστήρια ζωγραφικής κοντά σε αναγνωρισμένους καθηγητές της τέχνης. Όταν βεβαιώθηκε ότι σκατείχε πια τις απαραίτητες θεωρητικές και τεχνικές γνώσεις και είχε αποκτήσει την ικανότητα να εκφράζεται ζωγραφικά, ξεχύθηκε για την κατάκτηση του ονείρου.

Τα έργα του χαρακτηρίζονται από την αρχή από τεχνική πληρότητα, ευαισθησία και φιλοσοφικότητα. Ανήσυχο και ερευνητικό πνεύμα καθώς ήταν, θέλησε να μελετήσει τις ρίζες μιας πανάρχαιας τέχνης, της ζωγραφικής των Μινωιτών, που είναι εμπνευσμένη και επηρεασμένη από το κλίμα, το φως και τη μεσογειακή ιδιοσυγκρασία των ανθρώπων.

Έτσι ξεκίνησε μια εντατική έρευνα για τη ζωγραφική αυτή που, όπως πίστευε, περιέκλειε όχι μόνο τα βασικά μυστικά της ζωγραφικής, αλλά και το κλειδί για την κατανόηση του μινωικού πολιτισμού. Παρατηρώντας τις τοιχογραφίες, λόγου χάρη, διαπιστώνει κανείς ότι στη μινωική Κρήτη οι γυναίκες έπαιζαν ενεργό ρόλο στην κοινωνική ζωή, με τις νωπογραφίες της Κνωσού, ειδικότερα, να παρέχουν αδιαμφισβήτητες ενδείξεις για μια άνετη και ανοιχτόκαρδη σχέση μεταξύ αντρών και γυναικών.

Ζωγραφίζοντας και αναπλάθοντας τη μακρινή εκείνη εποχή ο Τζώρτζης Αγγελίνης σκεφτόταν και αισθανόταν, όπως είχε πει ο Ζίδιος, σαν μινωίτης καλλιτέχνης. Η εργασία-μελέτη της αναβίωσης της μινωικής τοιχογραφίας κράτησε αρκετά χρόνια. Έπρεπε να ξεπεραστούν πολλές δυσκολίες και να αναδειχθούν ορισμένες απρόσμενες, κυρίως χρωματικές, αντιλήψεις σχετικά με αυτή τη σπουδαία ζωγραφική.

Όταν ο Άγγλος αρχαιολόγος Arthur Evans ανακάλυψε τις τοιχογραφίες, φοβούμενος ότι η αλλαγή του περιβάλλοντος θα τις αποχρωμάτιζε, τις πέρασε με προστατευτικό βερνίκι, τονίζοντας με αυτό τον τρόπο την αισθητική εντύπωση της ζωγραφικής επιφάνειας, αλλά παράλληλα αλλοιώνοντας τον αρχικό τόνο και τη χρωματική γκάμα της αυθεντικής ζωγραφικής. Ο Τζώρτζης Αγγελίνης μελέτησε όλες τις απόψεις των ειδικών, όπως ο Evans, ο Μαρινάτος, ο Πλάτων, ο Rodenwold, ο Φιλαδελφίας και άλλοι. Μελέτησε επίσης σε βάθος την τεχνική της νωπογραφίας. Μετά από πολλές παρατηρήσεις και προσωπικούς πειραματισμούς ανακάλυψε ότι οι μινωίτες καλλιτέχνες πρώτοι χρησιμοποίησαν την αυγοτέμπερα για την ολοκλήρωση ορισμένων λεπτομερειών στις ζωγραφικές τους συνθέσεις. Όπως προέκυψε επίσης, χρησιμοποιούσαν και διάφορες κόλλες ως συνδετικό υλικό των χρωστικών, ενώ στο τέλος περνούσαν τις επιφάνειες με προστατευτικό βερνίκι.

Η πίστη και η αγάπη του Τζώρτζη Αγγελίνη γι' αυτό που μελετούσε, κατόρθωσαν να πετύχουν την αναβίωση της μινωικής ζωγραφικής, Η πολλά στοιχεία της οποίας βρίσκουν εφαρμογή και σε έργα των μυκηναϊκής τοιχογραφίας. Οι αναπαραστάσεις του παρέχουν στη ζωγραφική προσφορά ανάλογη με εκείνη που παρέχουν στην αρχαία ποίηση οι μεταφράσεις του Εφταλιώτη, του Πάλλη και του Γρυπάρη, αναδεικνύοντας δηλαδή τα αρχαία αριστουργήματα ως ζωντανά στοιχεία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Διαμόρφωση του χώρου της έκθεσης:

Δρ. Μιχαήλ Δουλγερίδης (Εθνική Πινακοθήκη)
Ελένη Φυτά (Τεχνική Υπηρεσία ΙΤΕ)

Επιμέλεια τίτλων έργων:

Καθηγ. Ιρις Τζαχίλη (Πανεπιστήμιο Κρήτης, Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας)

Στη μνήμη του Προέδρου του ΙΤΕ Αλκιβιάδη Χ. Παγιατάκη (1945-2009) με την φροντίδα του οποίου τα έργα συντηρήθηκαν και μεταφέρθηκαν στο ΙΤΕ το 2009.